

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 8

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I TÊTEL

(30 pont)

Îrja a vizsgalakra a helyes válasz betűjelét! Minden esetben egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az élet értelmének, mint filozófiai problémának központi kérdése a következő:
 - a. Milyen a viszony az egyén és hatalom között?
 - b. Az értelem a megismerés egyik forrása?
 - c. Mi a hasznosságként értelmezett igazság?
 - d. A boldogság az élet célja?
2. Az etika, amelyet általában az erkölcs vagy a boldogságra, a boldog élet meghatározására irányuló gyakorlat szinonimájaként értelmeznek, az erkölcsről való elmélkedés, amely:
 - a. az egyén és állam viszonyát elemzi
 - b. az emberi tettek vagy cselekedetek erkölcsiségével kapcsolatos kérdéseket elemzi
 - c. az identitás és másság közötti kapcsolatot elemzi
 - d. a megismerés legbiztosabb forrásait elemzi
3. Az alkalmazott etika keretében megközelített sajátos kérdéskör/témakör:
 - a. az eutanázia
 - b. az élet értelme
 - c. az igazság és tévedés
 - d. az emberi természet
4. A társadalompolitikai szabadság egy olyan politikai rendszer jellemzője, amely:
 - a. elitista
 - b. demokratikus
 - c. önkényes
 - d. totalitárius
5. J. P. Sartre filozófus szerint:
 - a. az állam fő célja, hogy a személyi és szabadságjogok tiszteletben tartását biztosítsa
 - b. az ember választ, szabad és szabadságra ítéltetett, éppen ezért felelős is
 - c. egyértelmű különbséget kell tenni a pozitív és negatív szabadság között
 - d. az ember, természeti állapotban, szabadságra lévén ítéltetve, nem felelős a választásaiért
6. Társadalompolitikai felelősség akkor vállalható, ha:
 - a. az ember szabad
 - b. az ember az önkény kényszere alatt áll
 - c. az ember közömbös társaival szemben
 - d. az ember nem rendelkezik ítélőképességgel
7. **Nem** tartozik az alkalmazott etika kérdésköréhez:
 - a. a törvénytisztelet
 - b. a klónozás
 - c. a halálbüntetés
 - d. az eutanázia

8. Akinek műveiben a szabadság egyik kiemelt kérdéskör:
- B. Pascal
 - I. Kant
 - J. St. Mill
 - L. Blaga
9. I. Kant, a deontológiai etika képviselője, úgy véli, hogy a kategorikus imperatívusz feltételezi:
- egy lehetséges cselekedet gyakorlati szükségességét, amelyet a cél elérésének eszközének tekintenek
 - egy olyan alapelv alapján való cselekvést, amely ugyanakkor részleges törvénnyé válhat
 - egy, a törvény tiszteletéből származó cselekedet végrehajtásának szükségességét
 - egy olyan alapelv alapján való cselekvést, amely egyúttal egyetemes törvénnyé is válhat
10. Az eudaimonizmus és a hedonizmus ellentétes etikai elméletei:
- az empirizmusnak
 - a deontologikus etikának
 - az etatizmusnak
 - az elitizmusnak

II. TÉTEL (30 pont)

A. A baloldali oszlopban az etika sajátos elméletei és fogalmai vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. hedonizmus	1. Legjelentősebb képviselője J. ST. Mill.
b. utilitarizmus	2. Ezen felfogás szerint az élvezet az élet értelme.
c. eudaimonizmus	3. Központi eleme az erkölcsi kötelesség kérdésköre.
d. deontológiai etika	4. Karl Marx felfogásának központi fogalma.
	5. Szó szerinti jó lelkiállapottal való rendelkezést jelent.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: *az egyéni szabadság a felelősséggel jár együtt!*

8 pont

C. Példázza egy demokratikus társadalomban a civil társadalomnak az egyéni szabadság tiszteletben tartása biztosításában játszott szerepét/jelentőségét!

6 pont

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

Az emberek el kellene gondolkodjanak azon a három dologon, amit magukban felfedeznek. Ez a három dolog nem azonos a Szentháromsággal, de megemlítem őket, hogy az emberek kutassák, mennyire különböznek egymástól. A három dolog, amelyről beszélek: létezés, megismerés, akarat. Én vagyok, én megismerek, én akarok. Olyan lény vagyok, aki megismer és akar; én tudom, hogy vagyok és akarok; én akarok lenni és megismerni. Ebben a háromban az élet elválaszthatatlan egységes élet, egységes lélek, egységes lényeg; s noha e három dolog elválaszthatatlan, mégis nagyon különböző.

(Szent Ágoston, Vallomások)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Nevezze meg, a szöveg alapján, *a belső ember* két jellemzőjét! **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *emberi természet* és a *megismerés* fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**

3. Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Az erkölcsre vonatkozó filozófiai vizsgálódásnak a deontológiai etika fontos része.

1. Nevezze meg a deontológiai etika két jellemzőjét! **6 pont**
2. Konkrét példával mutassa be a halálbüntetés és az erkölcsösség konfliktusát! **4 pont**